Idő van!

Van ugyebár az a bizonyos klasszikus kérdés, mely szerint tudja egyáltalán valaki, hogy pontosan hány óra van. Nos, úgy tűnik kedvenc szakácsuk válasza „igen”, viszont ehhez az emberek rengeteg órával kell rendelkeznie...

Az idő, ***Farncois***... Bizony mondom néked, minden az időn múlik. Igen, később kicsit részletesebben is kifejtem majd, miről is filozofálok, most viszont hajrá, mert az idő szalad, a vendégeink pedig mindjárt itt lesznek. Ellenőrizzük, hogy a fő kiszolgálónk órája szinkronba van-e referenciaidővel! Na, de felejtsük el az egészet. Egyrészt teljesen biztos vagyok benne, hogy pontosan jár az az óra, másrészt meg megjöttek a vendégeink. Irány tehát a pince. Hajrá! Menj a déli szárnyba kérlek, és hozd fel nekünk azt a 2001-es ***Chateauneuf du Pape*** bort, amit ma este kóstolgattunk kicsit nyitás előtt. Én meg addig leültetem a vendégeinket.

Isten hozott tehát mindenkit ***Marcel*** vendéglőjében, ahol a jó borok a kiváló linuxos és nyílt forrású alkalmazásokkal találkoznak. Na és persze a társaság is legkiválóbb a világon. Kérem üljenek le asztalaikhoz, és helyezzék magukat kényelembe. Már leküldtem ***Francoist*** a pincébe, hogy hozza fel nekünk a mai napra kiválasztott bort. Azt hiszem már hamarosan vissza kell érnie. Ha vetnek egy pillantást az asztalfelületre, felfedezhetik, hogy mindenféle időmérő eszközök sorakoznak ott, mégpedig szép számban. Ez igényel némi magyarázatot, tehát azt hiszem az lesz a legjobb, ha egy kis mozitörténelemmel kezdem a mai bemutatót.

Bátorkodom feltételezni, hogy akad önök között olyan, aki kellően idős ahhoz, hogy emlékezzen ***H. G: Wells „Az időgép”*** (***The Time Machine***) című regényének 1960-as, ***George Pal*** által rendezett filmváltozatára. A filmben ***Georgenak*** – akit különben maga Wells játszott – van egy szobája telis-tele órákkal. Volt ott mindenféle óra. Kakukkos órák, nagyapáinktól örökölt zsebórák meg minden, épp csak digitális óra nem volt egy sem. Nos, ha valakinek túl régi ez a film ahhoz, hogy emlékezhessen rá, akkor talán fel tudja idézni ***Robert Zeneckis*** 1985-ös ***„Vissza a jövőbe”*** (***Back to the Future***) című alkotását, amelyben a főszerepet ***Michael J. Fox*** játszotta. ***Brown*** doktornak – akit ***Christopher Lloyd*** alakított – szintén volt egy laborja tele hagosan ketyegő órákkal. Namost akkor próbáljuk meg kitalálni, vajon melyik forgatókönyvíró inspirálta a másikat... Vessünk talán egy pillantást az *1. ábrára* kedveseim, és máris felfedezhetjük a ***Linux*** asztalfelületén ***George*** viktoriánus stílusú szobáját, vagy ***Brown*** doki laborját, attól függően, hogy ki mire emlékszik szívesebben.

Bizonyára sokan vannak olyanok, aki most azt kérdezik, ugyan miért akarna bárki még egy órát telepíteni a rendszerére. Elvégre a ***KDE*** és ***GNOME*** egyaránt tartalmaz egyet a panelbe építve. Minek még egy? Aztán meg kattintsunk csak arra az órára, és lám, egy szép kis naptár bukkan elő, amint az az általam készített képernyőmentésen is látható (*1. ábra*). Na, de akárhogy is van, az órák nagyszerű dolgok, sőt az egyik nagyszerűbb mint a másik. Éppen ezért ma mindenféle órákat fogok bemutatni az önök szórakoztatására. Lesz itt pár eszeveszettül „megdizájnolt” darab, sőt előfordul majd pár kifejezetten fura is. Azt gondolom, hogy a kínálat kellően széles lesz ahhoz, hogy mindenki megtalálja magának azt, ami leginkább megy az egyéniségéhez. Na, de itt van valami, ami garantáltan tetszeni fog mindenkinek. A mi kedves pincérünk ***Francois*** éppen visszaért a pincéből a borral! Nosza ***Francois***, kérlek tölts a vendégeinknek!

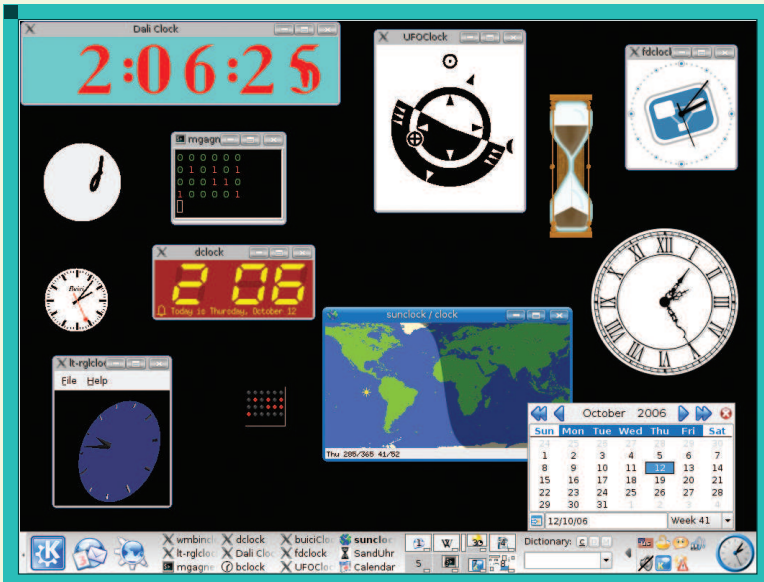

■ ***1. ábra*** Vajon Marcel tényleg pontosan tudja, hány óra van, ha ennyi eszközzel méri egyszerre?

Amíg ***Francois*** kitölti a bort, addig mi vessünk még egy pillantást arra a bizonyos jobb alsó sarokban levő órára. Az ott nem a ***KDE*** alapértelmezett órája, hanem ***Fred Schattgen StyleClock*** nevű programja, ami nevének megfelelően egy mindenféle témákkal átszabható változata az eredetinek. Van enne például ébresztőóra meg visszaszámláló is. (Az önök kedvenc szakácsa is ezt használja, ha főzés közben ejtőzni szeretne egy kicsit.) A menüből beállíthatjuk az ébresztő funkciót vagy a visszaszámlálót is. Mindkét üzemmódhoz tartozik egyetlen kattintással beállítható személyes alapértelmezés, de természetesen bármilyen értéket megadhatunk, különben az egész dolognak nem lenne értelme. Az meg szinte magától értetődik, hogy különböző témákat is beállíthatunk az órához. Jómagam az analóg kijelzési módba vagyok beleszeretve, de a ***StyleClock*** rendelkezik digitális kijelzési módokkal is. Ezek között szerepel a „kockáknak" tervezett és kötelezően használandó bináris óra. Ha már a bináris óráknál tartunk, aki régóta olvassa a rovatomat, az bizonyára emlékszik rá, hogy bár leginkább ***KDE*** rendszert használok, azért a ***Window Maker*** ablakkezelő is a kedvenceim köz tartozik azokkal a bizonyos beépülő alkalmazásaival (***dock apps***). Éppen ezért a következő óratípus, amit be szeretnék mutatni a ***Thomas „Engrim" Kuiper*** és ***Sune Fjord*** által készített ***wmBinClock***. Ez az apró ***Windows Maker*** beépülő alkalmazás egyaránt képes az időt vízszintesen és függőleges megjeleníteni. Természetesen a vízszintes megjelenítés az alapértelmezett. Ha az ember kíváncsi a pontos időre, csak vet egy pillantást a biteket szimbolizáló ***LED***-ekre, átfordítja – szigorúan fejben – binárisról decimálisra a látottakat, és örül. (Digitális 1-nek a ***LED*** bekapcsolt, nullának a kikapcsolt állapota felel meg.) Ha az óra „elrendezése" vízszintes, akkor a másodperceknek az első két függőleges ***LED***-sor felel meg a jobb oldalon. A két középső blokk szimbolizálja a perceket és így tovább. Egyszóval ez az alkalmazás valami fantasztikus, és nem, nem kell ***Window Makert*** használnunk ahhoz, hogy kipróbálhassuk. Ugyanolyan jól működik ***KDE*** és ***GNOME*** alatt is. No, de biztosan akadnak olyanok is az olvasók között, akik nem grafikus felületet használnak, vagy egyszerűen csak jobban szeretnek dolgokat egy terminálablakban „elintézni". Bizonyára ők is szeretik a bináris órákat... Nekik való tehát ***Nico Golde BinClock*** nevű programja, amely egy terminálablakban jeleníti meg a pontos időt, továbbra is bináris formában. Alapértelmezésként a kijelzés módja teljesen megegyezik a ***wmBinClock***-nál bemutatottal (*3. ábra*), de természetesen itt nem folyamatos, hanem egyszeri kijelzésről van szó. Ha mégis folyamatosan akarjuk futtatni a parancssori órát, akkor használjuk a `-l` parancssori kapcsolót:

```
binclock -l
```

A parancssori kapcsolók listáját a `-h` kapcsolóval jeleníthetjük meg. Van opció az egysoros megjelenítéshez, a nullák és egyek színének beállításához, sőt még a hagyományos megjelenítésre való visszaálláshoz is. Persze ha valakinek egyszerűen az idő szöveges kijelzésére van szüksége, nyugodtan használhatja a szabványos `date` parancsot is. Ha pedig az adott hónap

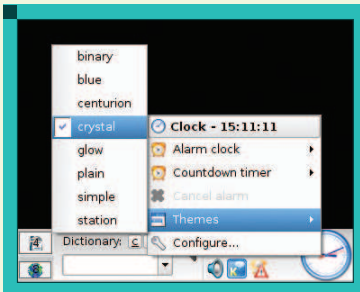

■ ***2. ábra*** Ha át akarjuk szabni a StyleClock kinézetét, csak kattintsunk rajta a jobb egérgombbal.

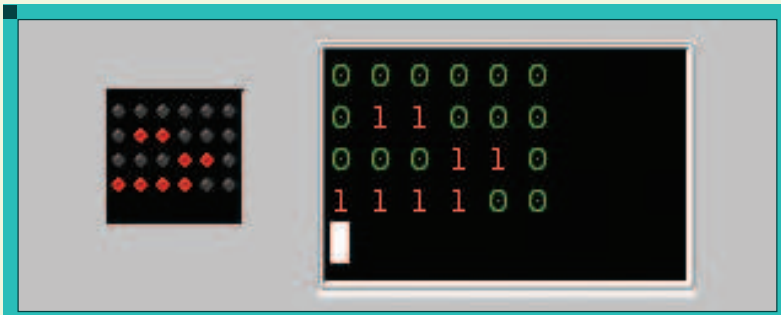

■ ***3. ábra*** Két bináris kijelzést használó óra: a wmBinClock és a dclock. Úgy fest egész jó a szinkron...

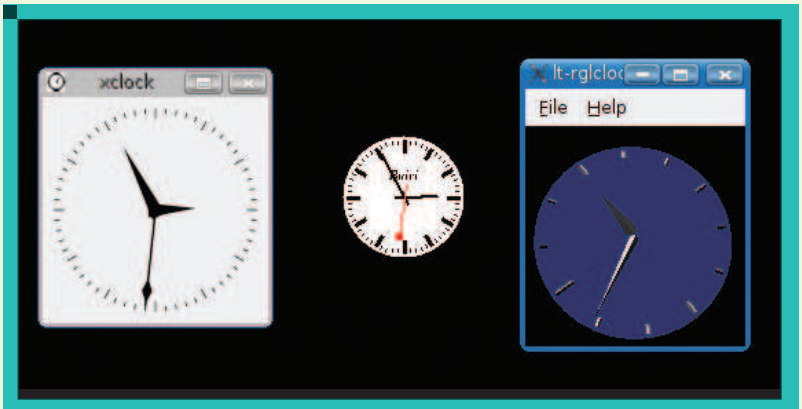

4. ábra Az analóg órák a legkülönbözőbb stílusokkal rendelkezhetnek kezdve az Xclock mára már klasszikus kinézetétől, az egyszerű de nagyszerű Buici clock-on át (középen), egészen a forgómorgó rgclock-ig (jobbra).

naptárát akarjuk megjeleníteni, adjuk ki a `cal` parancsot. Én azonban a továbbiakban is inkább az érdekességekre szeretnék koncentrálni.

Clockywock

Ha már a különlegességeknél tartunk, el nem mulasszuk kipróbálni ***Thomas S. Glascock Clockywock*** nevű programját, amit a ➲ ***www.soomka.com*** címen találunk. Ez egy az ***ncurses*** könyvtárra támaszkodó analóg óra, ami ennek megfelelően terminálablakban képes futni. Az egész olyan, mint mikor találkozik egymással a ma és a tegnap technológiája.
Bár a bináris órák sokakat elkápráztatnak, azért van valami megkapó egy retro érzést árasztó, analóg órának a felhasználói felületen való felbukkanásában is. Aki pedig meg szeretné tapasztalni ezt az érzést, annak első közelítésben nem kell semmit letöltenie vagy telepítenie, hiszen ott az ***Xclock***, ami az ***X Window*** rendszer részeként települ minden rendszerre. Ezt az apróságot eredetileg ***Tony Della Fera***, ***Dave Mankins*** és ***Ed Moy*** írták. Futtatásához nem kell egyebet tennünk, csak begépelni az `xclock` parancsot egy terminálban. (Avagy használhatjuk az ***Alt+F2*** billentyűkombinációt is, ami grafikus felületen ad lehetőséget efféle parancsok futtatására.) Alapértelmezésként a program nem jelenít meg másodpercmutatót, de azért van ilyen funkciója. A bekapcsolásához használjuk az `xclock` ***-update 1*** parancsot. Ez megjeleníti a másodpercmutatót is, ami – minő meglepetés – minden másodpercben ugrik egyet előre.

Az ***Xclock*** nem sokat változott az évek során, ami különben érthető is, elvégre minek megjavítani valamit, ami úgy jó, ahogy van. Ugyanakkor a teljes változatlan egyeseket, például Marc Singert arra indította, hogy megírja a ***Buiuci clock*** nevű alkalmazást. Igazából ebben a programban sincs semmi rendkívüli. Egy grafikailag szépen kivitelezett analóg óra szép piros másodpercmutatóval. Ennyi. Azoknak, akik ennél többre vágynak az animáció terén ***Kaz Sasayama rgclock*** programját tudom ajánlani. Ez egy forgó ***3D Mesa/OpenGL*** alapú óra, amit ez egérrel megfogva elhúzhatunk bárhova a képernyőn, és a forgási sebességét és irányát is szabadon befolyásolhatjuk. Ezt a három óraprogramot mutatja a *4. ábra*.
Nem kétséges, hogy ***Mirco Muellernek*** a még kifinomultabb megjelenés elérése volt a célja akkor, amikor megírta a ***Cairo Clock*** nevű programot. Komolyan mondom, ez az alkalmazás a maga nemében bámulatos, már ami a kinézetét illeti. Van neki számos különböző megjelenítési módja, például 12- és 24 órás is, hogy csak valami egészen alapvetőt említsek. A futó program átállításához kattintsunk rajta a jobb egérgombbal, majd válogassunk a felbukkanó helyi menüből. Itt amúgy nem csak az óra kinézetét módosíthatjuk, hanem néhány más jellemzőjét is beállíthatjuk (*5. ábra*). Akár a méretét is átszabhatjuk, amekkorára csak akarjuk.
Nos, bár eddig az idő nagyobbik részét az analóg órák elemzésével töltöttem, azért szép számmal akadnak jó vágású digitális időmérők is. Az egyik kedvence, a ***Jamie Zawinski*** által írt ***XdaliClock*** (*6. ábra*), ami nem más, mint egy kissé furcsa kinézetű digitális óra. Furcsaságát az adja, hogy a számok rajta nem annyira átváltanak,

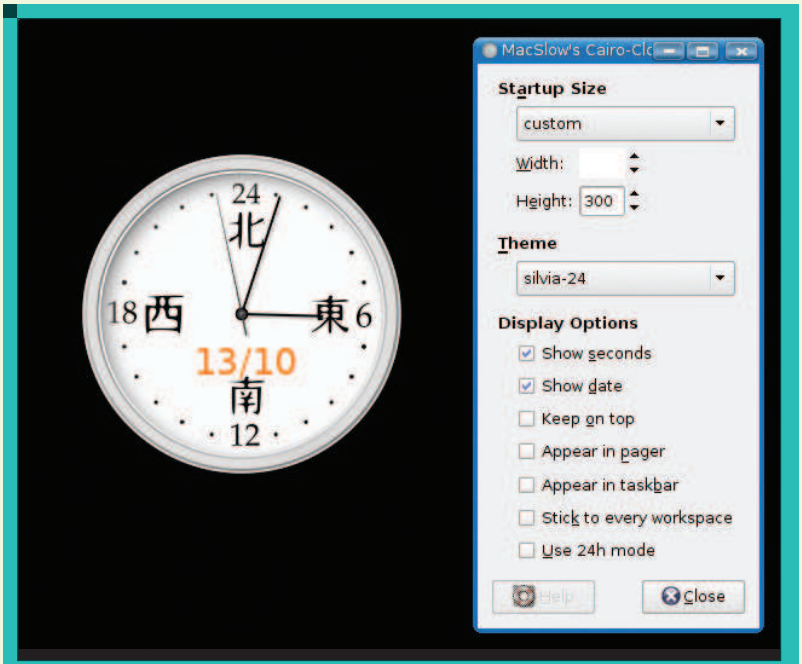

5. ábra A számos beállítással rendelkező, megjelenését illetően pedig kifejezetten gyönyörű Cairo Clock tulajdonságait futás közben is állíthatjuk.

5. ábra Az XdaliClock nem csak kijelzi, hanem egyenesen elolvasztja a múló másodperceket, míg a dclock kicsit szilárdabb jellem e téren.

7. ábra Az UFOClock... Első látásra nehéz eldönteni, hogy közönséges óra, vagy egy idegen faj által ittfelejtett eszköz.

inkább átfolynak egymásba. Másodpercről másodpercre, percről percre a számok elolvadnak, majd ismét összeállnak de már új formájukban bukkannak fel. Az ember úgy van vele, hogy képes kiválni az 59 perc 59 másodperc állapotot, csak hogy láthassa, amint egyszerre „folyik át" az egész számlap egy új órába. Frenetikus. Ha az `xdaliclock -cycle` kapcsolóval futtatjuk a programot, akkor az effektusban nem csak a számok, hanem a háttérszín is részt vesz.
A ***Tim Edwards*** által írt ***dclock*** – ami egyébként ***Dan Heller*** eredeti kódjának egy átirata – szintén egy kiváló digitális óra, amely a régi hétszegmenses ***LED***-es kijelzőket utánozza.
A ***dclock***-nak számos parancssori kapcsolója van, amelyekkel beállíthatjuk például a dátum formátumát, a ***LED***-ek színét (a bekapcsolt és kikapcsolt állapotot egyaránt), és számos egyéb dolgot. A következő paranccsal például

```
dclock -date Today is %A, %B %d
➥-fg yellow -bg brown -led_off
➥brown4
```

a *6 ábra* alsó részén látható órát tudjuk „előállítani". A számos parancssori kapcsoló mellett a programnak interaktív szolgáltatásai is vannak. Amíg fut, addig elegendő az egérmutatót az ablakába húzni ahhoz, hogy egybetűs billentyűparancsokkal irányíthassuk. Az S lenyomásával például bekapcsolhatjuk a másodpercek kijelzését, az R megcseréli az előtér és háttér színét, a / pedig növeli a számjegyek dőlésszögét. Ezekről a lehetőségekről természetesen teljes leírást találunk a program dokumentációjában.
Nos, úgy tűnik annyit beszéltünk ma már az órákról, hogy egészen elszaladt az idő és közeleg a záróra. Míg ***Francois*** még egyszer újratölti mindenki poharát, én mesélek még egy kicsit, mégpedig talán minden idők legfurcsább órájáról, a ***Matt Wronkiewi*** által készített ***UFOClockról*** (*7. ábra*). Kinézete alapján azt hiszem ez a program méltó vetélytársa lehet az előzőekben bemutatott időmérő eszközöknek, de legalábbis megérdemel némi helyet az asztalfelületen.
Az ***UFOClock*** megjeleníti a szokásos időt, de emellett kijelzi, hogy épp milyen fázisánál tart a ***Hold***, aktuálisan mennyi a nappal és az éjszaka hosszának aránya, mennyi az alkonyatig vagy a napkeltéig hátralevő idő, és hogy mennyit kell még várnunk a következő napfordulóig illetve napéjegyenlőségig. Namost ha valaki azt akarja kérdezni, hogy én ezt mind értem-e, akkor a válaszom az hogy majdnem. Azt hiszem még rágódok a dolgon egy kicsit. A telepíthető csomagban találunk egy mintát a konfigurációs fájlra is. Ez azért fontos, mert ebben kell megadnunk, hogy milyen hosszúsági és szélességi körön tartózkodunk. (Ez ugyebár nem nélkülözhető ahhoz, hogy megmondjuk, hány óra van.)
Most pedig kedveseim hogy úgy mondjam tényleg idő van. Akárhány órán nézzük is egyszerre az idő múlását, nem szakadhatunk el a valóságtól: sajnálom, de záróra van hölgyei és uraim, pedig még annyi szép órát fedezhettünk volna fel együtt.
De sebaj, emeljük poharunkat és igyunk egymás egészségére!
A ***votre sante, Bon appetit!***

Tipp
Aki még több órát szeretne látni, az látogasson el ***Marcel Mester*** webhelyére, egész pontosan a ➲ ***www.marcelgagne.com/clocks.html*** címre, ahol további fantasztikus darabokat találhat.

Linux Journal 2007., 153. szám

Marcel Gagné
(mggagne@salmar.com)
Mississaguában, Ontario államban él.
Ő a szerzője a Kiskapu kiadásában tavaly szeptemberben megjelent Linux-rendszerfelügyelet (ISBN 96-9301-40) című könyvnek.

KAPCSOLÓDÓ CÍMEK

➲ www.linuxjournal.com/article/9456